

POSTANOWIENIE

4 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

na posiedzeniu niejawnym 4 września 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa H.B.

przeciwko S. w K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej H.B.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z 12 października 2022 r., I ACa 538/22,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od H.B. na rzecz S. w K. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia powodowi do dnia zapłaty;**
3. **przyznaje r. pr. B.Z. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Szczecinie kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych), w tym należny podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda H.B. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 12 października 2022 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakteru skargi kasacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 43/21; z 25 sierpnia 2021 r., II CSK 216/21). Wskazano m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (zob. np.

postanowienie SN z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. postanowienia SN: z 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15; z 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16; z 29 września 2017 r., V CSK 162/17; z 7 marca 2018 r., I CSK 664/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17; z 5 października 2018 r., V CSK 168/18).

Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Natomiast przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej – „oczywiste naruszenie prawa”, skarżący powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia, widoczne *prima facie* (zob. np. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skarżący nie wykazał, aby zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju nieprawidłowością. Skonstruowany w ramach podstawy art. 398³ § 1 k.p.c. zarzut kasacyjny oparty na wykazywaniu przez skarżącego wadliwej oceny dokonanej przez Sąd drugiej instancji zgromadzonych dowodów, ze względu na treść art. 398³ § 3 k.p.c., nie może prowadzić do uwzględnienia skargi kasacyjnej, a tym samym nie może być również oczywiście uzasadniony. Argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania koncentruje się wokół zarzutów, których zgłaszanie w postępowaniu kasacyjnym jest niedopuszczalne. Skarga kasacyjna jest bowiem instrumentem prawidłowości stosowania prawa przez sądy, a nie instrumentem kontroli ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

O oczywistej zasadności skargi nie świadczy też zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. Przede wszystkim, wbrew twierdzeniu skarżącego, Sąd Apelacyjny poświęcił pierwszą część swych rozważań szczegółowemu i merytorycznemu ustosunkowaniu się do zawartego w apelacji powoda zarzutu wadliwej oceny

zebranego w sprawie materiału dowodowego, jak również odniósł się do jego zarzutów dotyczących opinii biegłego sądowego. Sąd odwoławczy podkreślił, że rozpoznając sprawę, zapoznał się ze stanowiskiem biegłego zawartym zarówno w opinii podstawowej, jak i uzupełniającej i poczynione tam wnioski uznał za całkowicie zasadne. Ponadto, co istotne, i na co wskazał również Sąd Apelacyjny, biegły wyjaśnił, że nieszczelności dachu należy wykluczyć poprzez brak jakichkolwiek śladów takiego zalewania.

Przedstawiona przez skarżącego alternatywna ocena materiału dowodowego, podważająca wiążące Sąd Najwyższy ustalenia faktyczne, nie wypełnia podstawy skargi kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Weryfikacja ustaleń faktycznych na etapie postępowania kasacyjnego – do czego w istocie zmierza skarżący, kwestionując przeprowadzoną przez Sąd Apelacyjny ocenę dowodów, w oparciu o którą Sąd ten przyjął, że nie ma podstaw do kwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji, jest niedopuszczalna i jako taka usuwa się spod kontroli Sądu Najwyższego. Na etapie postępowania kasacyjnego nie jest bowiem dopuszczalny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a *de facto* skarga kasacyjna w przeważającej mierze dotyczy właśnie tego przepisu (choć nie został on wprost powołany).

Skarżący pomija, że w sytuacji, gdy sąd drugiej instancji – jak w rozpoznawanym przypadku – nie uzupełnia postępowania dowodowego, ani – po rozważeniu zarzutów apelacyjnych – nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów i ustaleń faktycznych orzeczenia sądu drugiej instancji, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia.

Konkludując, skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, aby spełniona została przesłanka oczywistej zasadności skargi, o której mowa wyżej.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 ww. rozporządzenia, pomijając § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 68 ze zm.), przy uwzględnieniu wyroków Trybunału Konstytucyjnego: z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22, i z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22. Analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.

P.L.]

[ł.n]